

Riny in Boeken

Beste mensen,

Na de drukke decembermaand in de winkel, de feestdagen met de hapjes en drankjes, het al dan niet gereguleerde vuurwerk met oudjaar, het balansen in de eerste week van dit jaar (10.200 boeken hebben we geteld) dachten we in rustiger vaarwater te komen. Nou, dat vaarwater is inmiddels goed bevroren. Het nieuws wordt alleen nog maar beheerst door schaats- en ijspret met de daarbij behorende vraag: gaat ie door of niet???

Voor de uitgevers van de 2 nieuwe boeken over de Elfstedentocht die zojuist verschenen zijn, is het natuurlijk stom geluk dat ze van de pers rolden toen de hype begon. In een warme winter is niet iedereen geïnteresseerd in boeken over de tocht der tochten. Maar bij temperaturen onder nul is het interessant om bij de verwarming over de ontberingen van anderen te lezen.

Ijskoude passie, 100 jaar Elfstedentocht (kunstboek met dubbel DVD) €19,95

Mijn Elfstedentocht (persoonlijke verhalen) €14,50

In de boekhandel heeft de verwarming het 2 dagen niet gedaan en ik kan je verzekeren dat hoewel je warm kunt worden van mooie boeken, dat toch onvoldoende is bij temperaturen ver onder het vriespunt.

Ik ben overigens niet zo ver gegaan als de inwoners

Verder in dit nummer:

- Noud Bles: Van boeken bezeten
Vrij baan voor een Dame en een Heer
- Pocketweken
- Korte boekbespreking
- Aanbevolen boeken
- Nieuwe regionale uitgaven
- Paul Troost: de Welwillenden
- Colofon

van een klein dorpje in India: toen het daar heel koud was hebben ze bij gebrek aan brandstof alle schoolboeken verbrand. ...

Cor Melchers, winnaar van de Mieke Bles-kunstprijz heeft deze week een aantal van zijn schilderijen bij ons in de winkel opgehangen. We hebben een paar sneeuwlandschappen uitgezocht maar ook ander werk. Op onze website staat meer informatie.

En om te voorkomen dat deze column op een uitgebreid weeroverzicht gaat lijken, nog wat ander (boeken)nieuws:

**Er zijn 5 dichters genomineerd voor de functie "dichter des vaderlands".*

**Het eerste boek van Hella Haasse "Oeroeg" wordt het themaboek van "Nederland leest" van oktober tot november dit jaar.*

**29 januari: Gedichtendag. In de bibliotheek van Bemmels lezen Lingewaardse dichters voor uit eigen werk*

**21 - 31 januari: Nationale voorleesdagen startend met het nationale voorleesontbijt.*

Op alle crèches, kinderdagverblijven en peuterspeelzalen wordt aandacht aan voorlezen besteed. Bekende Nederlanders lezen voor.

Maar ook als je geen bekende Nederlander bent: lees voor! Lees voor aan (klein)kinderen zodat ze spelenderwijs een goede taalbeheersing krijgen en van boeken gaan houden!

Groetjes,
Riny Polman

Vrijbaan voor een dame en een heer.

Jong, snel en strak; brutaal, vrijgevochten en tomeloos ambitieus. Met dit soort eigenschappen kun je je als schrijver prima presenteren. Wat moeten we met schrijvende vrouwen en mannen die zich niet op jeugd, durf en mediabekendheid laten voorstaan? Krijgen zij een kans hun werk - in plaats van hun grote mond of hun verpletterende aanwezigheid - het woord te laten doen? In de eerste Van Boeken Bezeten in het nieuwe jaar 2009 richt ik de schijnwerper op boeken van een Dame, Rascha Peper, en van een Heer, Cees Nootboom. Beiden schreven al een oeuvre en zijn beslist niet uitgeschreven.

Heren laten Dames voorgaan. Rascha Peper's laatste roman, *Vingers van marsepein*, kwam uit in het voorjaar van 2008. Waarover gaat dit boek dat op de stofomslag een kinderhand toont die uit een

kanten mouwtje steekt en een onduidelijk voorwerpje omhooghoudt? Misschien maar goed dat de herkomst ons pas in de loop van het boek wordt duidelijk gemaakt, de meeste lezers vallen niet zo op onderdelen die ons mensen zo nabij zijn. Rascha Peper voert ons twee werelden van opgroeiende kinderen in, om te beginnen in de wereld van de betere burgerij in het Amsterdam aan het begin van de achttiende

eeuw. Tegenover verlichting, natuurwetenschappen en rijkdom voor de kleine toplaag, staan ongeletterdheid, armoede en afhankelijkheid voor de grote groep minder bedeelden in de stad. Op dat smalle bruggetje tussen boffen en pech hebben, staat Bregje. Voor de tienjarige wees ligt haar toekomst in de dienstbodenkeuken, maar ze heeft geluk. De oom die haar in huis neemt is de stadschirurgijn en anatoom Frederic Ruys. Het kind knokt zich naar de betere stand en wordt opgenomen in de artsen- en anatomenfamilie. Peper had kunnen volstaan met het historische verhaal waarin we worden ingewijd in de kunst van ontleden, conserveren en kunstig opstellen van anatomische preparaten, maar zij biedt meer. Ben is een leeftijdsgenootje, maar dan levend in Amsterdam in het begin van de 21ste eeuw. Zijn ouders zijn gescheiden, in de herfstvacantie mag hij met zijn vader naar St. Petersburg, waar ze de Hermitage en de dierentuin bezoeken. Ook de Kunstkamera, het museum waar Peter de Grote de verzameling anatomische preparaten van Frederic Ruys neerzet die hij destijds voor Rusland heeft aangekocht. In de afwisseling van hoofdstukken uit verleden en heden ontstaat een ragfijn en subtiel geweven weefsel van verwijzingen en interacties tussen de gebeurtenissen

vroeger en nu. In het anatomisch preparaat en in het boek van Rascha Peper wordt de tijd overwonnen, een prestatie die bewondering afdwingt.

Profeten worden in eigen land niet geëerd. Wel daarbuiten, in het buitenland vallen Cees Nootboom (in 2008 75 jaar oud geworden) erkenning en eerbewijzen ten deel. In Duitsland, Italië, Frankrijk, Japan of Spanje kan hij zijn lauweren niet meer tellen terwijl in Nederland de verschijning van een nieuw boek van Nootboom geen stof doet opwaaien. Zelf zegt hij: 'Boeken leiden een verborgen leven. Ze houden zich dood als ze daar zin in hebben.' Hoe jammer voor ons lezers is die schijndood van *Rode regen*?

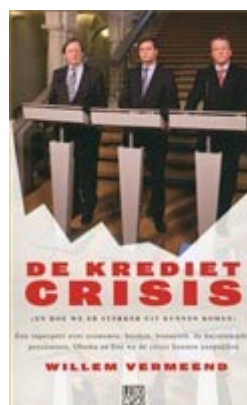
Rode regen bevat 21 korte verhalen en twee gedichten. Ze vormen samen het verslag van een reis door het leven van een oude heer, genaamd Cees Nootboom. Hij vertelt ons over zijn tweede huis op het Spaanse eiland Menorca, over de burens aan de overkant, hun huisdieren en de begroeiing in zijn tuin. Eenvoudige anekdotes over het eenvoudige bestaan, en hoe dat hetzelfde blijft of verandert. Interessanter wordt het als hij zijn verzonnen verleden met ons doorneemt en vertelt hoe hij werd wat hij is geworden: een reiziger over de wereld en door de tijd. De twee mooiste bijdragen in de bundel staan buiten deze hoofdthema's, de beide intermezzi, *Ontmoeting met een hoofdletter* en *Een ontmoeting in Recanati*. In beide ontmoetingen een simpele kapstok waaraan Nootboom een prachtige jas ophangt. Dat is de jas waar wij lezers van genieten en die wij graag aantrekken, want je weet nooit wanneer de rode regen valt.

Noud Bles

Rascha Peper: *Vingers van marsepein*, Nieuw Amsterdam, € 18,50

Cees Nootboom: *Rode regen*, Atlas, € 18,50

Aanbevolen boeken

Kredietcrisis Cees Vreemde

Herfstlied Simone vd Vlugt

Pocketweken

Soms wordt er in boekenland een impuls gegeven aan een vergeten of uit de gratie geraakt fenomeen. Jarenlang nam het pocketboek een prominente plaats in bij veel boekhandels. Het laatste decennium is deze vorm wat in de vergetelheid geraakt. De consument ontdekte het boek als duurzaam geschenk en daar past het pocketboek minder goed in. Toch is er een markt voor de op recycled papier uitgeven boekjes, is de mening van de uitgevers. Misschien wordt dat ook wel ingegeven door de wereldwijde hype rond de als ernstig beschouwde kredietcrisis.

Maar laten we ook eens kijken naar het gebruiksgemak. Er van uitgaande dat je goede ogen hebt is zo'n dun makkelijk in je zak of tas op te bergen boekje handig in een wereld waarin wachten niet persé als onaangenaam hoeft te worden ervaren. Ook op vakantie zijn ze handig, zeker nu de hoeveelheid meegenomen bagage een steeds grotere rol speelt in vliegtuigen. Als je ze laat liggen in hotels hebben anderen er nog wat aan en is het leed voor de een de vreugde voor een ander. Kortom leuk voor erbij. Tijdens de Nationale Pocketweken veel pockets voor een prijs van vijf euro. Zelfs tijden een kredietcrisis kan men nog blijven lezen!

Frans Polman

Korte boekbespreking

Comorra: Saviano

Een aanklacht tegen de georganiseerde misdaad. De auteur infiltreerde in de Italiaanse maffia. Het verhaal is inmiddels verfilmd. De auteur is bedreigd en ondergedoken.

Benjamins bruid: Yvonne Keuls

Het boek volgt de tijdgeest van de jaren 60, 70 en 80 en heeft als thema de moeder-zoon relatie binnen een Indische familie

Vreemd land: Jhumpa Lahiri

Acht korte verhalen over familierelaties en het leven tussen twee culturen

Wat ik mijn dochters nog wil vertellen: Elisabeth Noble

Aan het einde van haar leven begint een moeder brieven te schrijven aan haar vier dochters over mogelijke successen en tegenslagen die ze nog te wachten staan.

Steenhouwer: Camilla Läckberg

een meeslepend Scandinavische psychologische thriller, waarin oude mysteries verband lijken te houden met een hedendaagse moord

Nieuwe Regionale uitgaven

- Twee eeuwen Gelderse bakstenen van: *Dr. Ben Janssen*
- Een Onbewoond eiland, de Betuwe verwoest en weer opgebouwd van: *Hist. Kring Kesteren*
- Terugblik: Tegen de stroom in van: *Tabula Batavorum*
- Tussen Mobilisatie en Capitulatie: *Arend Datema instituut*

Aanbevolen boeken

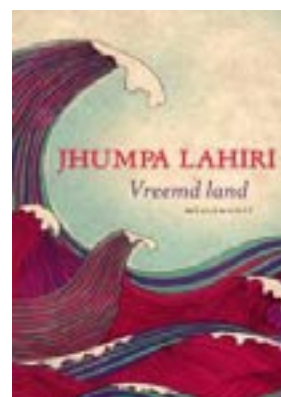
Puberende brein
Eveline Crone

Anton kan toveren
Ole Könnecke

Stad van geheimen
Mary Hoffman

Vreemd land
Jhumpa Lahiri

De Welwillenden

Niet lang na de Tweede Wereldoorlog verscheen er een reeks tijdschriften waarin de periode van mei 1940 tot de capitulatie van Japan werd beschreven. Mijn vader liet al die tijdschriften tot vier hardcover banden inbinden en deze vuistdikke boekwerken werden later mijn jeugdliteratuur. De tekst en vooral de foto's boeiden me meer dan Karl May. Met de Tweede Wereldoorlog had ik iets gemist, dacht ik, al vertelde opa Harry Mulisch op tv dat het bij ons in '40-'45 bijzonder saai was en schreef

Nobelprijswinnaar Heinrich Böll dat de oorlog voor hem als soldaat vooral eindeloos wachten had betekend. Hoewel ik natuurlijk voor de 'goeien' was, lieten, of ik wilde of niet, de Duitse parades en die andere perfect opgevoerde vertoningen me niet helemaal koud. Bladerend door mijn jeugdliteratuur vroeg ik me zelfs regelmatig ongerust af of, als de omstandigheden daartoe aanleiding zouden geven, ik ook zo'n perverse oorlogsmisdadiger zou zijn. Een jeugd dus vol verwarring

en twijfels, dat kun je wel zeggen.

Ik ben kennelijk niet de enige die met het menselijke gedrag in moeilijke tijden worstelt. Werden er de eerste decennia na de oorlog vooral boeken gepubliceerd waarin het gelijk van de overwinnaars bezongen werd, de afgelopen jaren verschenen er steeds meer al dan niet wetenschappelijk verantwoorde publicaties waarin de Tweede Wereldoorlog genuanceerder wordt bekeken. Voorzichtig schilderen historici bijvoorbeeld onze oosterburen nu ook als slachtoffers van de oorlog af. Kortom, de eenzijdigheid die mijn jeugdliteratuur kenmerkte, wankelt onder invloed van wetenschappelijk onderzoek en literatoren die zich door nieuwe inzichten laten inspireren.

De Amerikaan Jonathan Littell is daarvan een spraakmakend voorbeeld. In *De Welwillenden* beschrijft hij de Tweede Wereldoorlog door de ogen van een SS-officier. Het behoeft weinig betoog dat de kritiek losbarstte, vooral in Duitsland en Frankrijk, waar Littell in 2006 voor zijn oorspronkelijk in het Frans geschreven roman de Prix Goncourt kreeg.

Met 'Mensenbroeders, laat mij u vertellen hoe het is gegaan' begint de voormalige Duitse officier Max Aue zijn relaas. Hij heeft de oorlog overleefd, wat een wonder mag heten, want Littell laat zijn hoofdpersoon aan bijna alle gebeurtenissen in Oost-Europa en Duitsland deelnemen, zelfs de hel van Stalingrad doorstaat hij op wonderbaarlijke wijze. Deelnemen betekent voor Aue overigens begin jaren veertig participeren in de zogenoemde Einsatzkommando's die direct achter het front joden, zigeuners en partizanen zonder pardon liquideerden. Als officier organiseert Aue de liquidaties, zorgt dat van het aantal doden nauwkeurige statistieken worden bijgehouden, kijkt toe en geeft slachtoffers die niet direct dood zijn een nekschot, bijvoorbeeld in Kiev,

waar bijna honderdduizend 'subversieve' elementen gefusilleerd werden. In Duitsland houdt hij zich daarna bezig met de arbeidsinzet van gedetineerden in kampen als Auschwitz. In projectgroepen discussieert hij eindeloos met deskundigen over hoeveel calorieën gevangenen nodig hebben, zodat hun arbeidskracht zo lang mogelijk bruikbaar is.

Wie denkt dat Max Aue een onmens is die zonder gewetensproblemen planmatig tegenstanders van het regiem manipuleert of *ausradiert*, heeft het mis. *De Welwillenden* is doorspekt met uiteenzettingen van Aue over goed en kwaad - de roman is in de ik-vorm geschreven - en over de toen in Duitsland vigerende *Weltanschauung*. Aue probeert zijn daden te rechtvaardigen door zich te beroepen op de Führer van wie elk woord wet is, en op de toekomst van Duitsland dat geen ondermijning door gedegenereerde elementen kan dulden. Hij is ervan overtuigd dat wat hij doet, juist is, al knaagt de twijfel regelmatig aan zijn ziel. 'Iemand moet het doen', meent Aue en tegelijk is hij niet te beroerd te memoreren dat de Belgen als kolonisator van Kongo beestachtig tekeer gingen, de Engelsen in hun koloniën niet vies van de zweep waren en de Amerikanen de indianen zonder mededogen over de kling joegen, omdat ze niet in hun plan pasten. Met andere woorden, wie denken wij wel wie we zijn? We zouden volgens Aue precies zo handelen als hij.

En zo sluit Jonathan Littell met zijn voortreffelijk gedocumenteerd boek en de overpeinzingen van Max Aue naadloos aan bij mijn jeugdliteratuur. Ook na mijn puberteit blijft het dus nog lang onrustig.

Paul Troost

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van Boekhandel Polman te Bemmelen. Ingezonden artikelen verwoorden de mening van de schrijver.

De nieuwsbrief geeft nieuws en activiteiten over de wereld van 'het geschreven woord' in het algemeen en over onze boekhandel in het bijzonder.

Daarnaast willen we een podium zijn voor mensen die van boeken en literatuur houden. Dus indien u een stukje wilt schrijven voor de nieuwsbrief, aarzel dan niet!

De nieuwsbrief is gratis af te halen in de winkel.

Vanzelfsprekend wordt onze nieuwsbrief ook op onze website gepubliceerd.

Bijdragen van:

- Noud Bles
- Paul Troost
- Riny Polman

Eindredactie:

- Frans Polman

Informatie:

Boekhandel Polman
Dorpsstraat 42

6681 BN Bemmelen

T: 0481 - 453 145

F: 0481 - 454 419

W: www.boekhandelpolman.nl

E: info@boekhandelpolman.nl